

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Libelli oblatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

12. *Cum similibi no. Flarmeno. lib. 1. Promp. tit. 2.* Sed & interdum iurabant quidam sine fideiusforibus, se staturos, vel ob dignitate quam gerebant, d. l. de dispenenda. §. iubeatur. & l. i. de casto. reo. P. vel ob necessitatem quia fideiussores inuenire non poterant, l. eū pro quo. 17. de in ius voc. P. Sed neque is qui paratus est statim docere de re de qua agitur, onerandus est satisfationis onere: qui dicat hodie constat, hodie agamus, l. si eum in iudicio sibi. 10. & l. si quis quenquam. 11. si quis cautio. P. l. 2. §. 6. si ex noxa. can. §. a. lib. 2. P. tit. 9. §. 1. Committitur hęc stipulatio & cautio, si in iudicio non sistatur, vel res vel persona, pro qua fideiussio est interposita: cessantibus excusationibus iusti impedimenti, de quibus dictum est in citatione & contumacia, secundum ea quę tractantur in ritu, si quis cautio iudicib. sibi. can. facti. non obtemp. lib. 2. P. tit. 11. Et non solum committitur, si nō sistatur vel exhibeatur is, qui sisti promissus est, l. si in ius voc. ut eant. P. led etiam si sistatur quidem, sed nō in eadem causa in qua fuit ante, l. 3. si quis in ius voc. non ter. P. l. 2. §. fin. qui satisd. cog. P. l. diem proferre. in fin. de rec. arb. l. quoties quis; n. princ. de verb. oblig. P. vel si plures sistere quis promiserit, & tamē omnes non sistat, l. qui autem, §. illud tenendum. §. si quis cautio. P.

13. §. 1. Tenetur autem ad pēnam, si qua adiecta est stipulationi fideiussionis: si nō minus, quanti interest actione incerti, estimatio- ne relata ad tempus illud quo sisti debuit; nisi euanescat cautio vel fideiussio: ut si quis eum qui sisti debeat, defendat: vel si trans- actum de lite sit, l. neque impubes, 2. de in ius voc. P. l. 2. si quis caut. P. vel pro eo fideiussum, qui in iudicio esse non potest, ut quia feruus, l. si feruus in iudicio. 9. eod. vel pro eo, qui desit posse conteni- ri, l. si eo. §. 1. At in quantum teneatur fideiussor, qui in criminali- bus reum se sistere promissit, tractauimus alibi, lib. 24. Syntagm. c.

14. §. nu. 16. & c. 4. n. 13. §. 1. Quod ad cautionem iudicatum solui per- tinet, nemo ambigit, tres clausulas sub illa stipulatione contineri: de re iudicata soluenda, de re defendenda: & de dolo malo, in iudicatum solui, 6. iudica. sol. P. l. stipulatio, §. habet. de ope. no. nuntiat. quando alieno nomine quis agit vel defendit, §. de satisd. P. l. qui proprio, §. qui proprium, de procur. P. Lexigendi. C. eo. non si proprio nomine, §. sed hodie, de satisd. Et huius stipulationis tantum dies quidem cedit post reū iudicatum, ex clausula iudicatum solui: sed exactio eius quod peti potest, in tempus reo principali ad soluend- um indultum, differtur, l. iudic. sol. P. contra fideiussores, l. si, §. fin. de vsu rei iudic. C. Ex aliis tamen clausulis ante committitur, ut si non defendatur reus boni viri arbitrat, vel si male lis agatur, l. si reus, 12. iud. sol. P. nisi ex aliqua causa legitima desens dēda lis nō sit, non debeat, vel non possit, l. hęc stipulatio, 15. & l. iudicatum solui, 16. & l. vir bonus, 18. iudic. sol. P. vel iudicium pereat, l. 2. l. si feruus, 11. & l. c. n. apud, 10. eod. Et ex clausula doli mali, si non sit defen- sa in solidum, l. ex clausula, 17. eod. vel si quid dolo malo commissum sit, l. nouissima clausula, 19. eod. Habet autem iudicatum solui stipula- tio, expeditam quantitatem: in tantum enim committitur, in quan- tum iudex pronunciauerit, l. iudicatum solui. eod. §. 1. Hodie porro in Gallia, iudicatum solui, aut iudicium peragi, non satisfatur, §. Fub. ad §. 2. de satisd. Jo. Gallus in questio. dec. per aresta q. 49. At- tamen, inquit, Imbertus lib. 1. In titu. foreni. Si actor sit peregrinus & procul a regni finibus larē foueat, vel aduena: reus postulabit, ut procuratorem, qui forum in quo agitur frequēter, ad cęptam litem dare compellatur, ac in eisdem fori territorio domiciliū constituat, in quo requiritur quoties opus erit. Existit & arestum Parlamenti Tholosani, in 6. par. styli Parlamenti aresto 16. propter contumaciam & suspectos de fuga ita latum. Communi iure au- tem nō egemus his cautionibus in hoc regno, cum procuratores constituantur cum omnibus clausulis de rato habendo, & de in- demni reddendo procuratore, qua obligatione mandati edita pe- nes actuarium, satis dominus dicitur fideiubere pro procuratore, seu cognitore, quem sibi deligit litis institutorem & administrum, Bari. in rubric. iudic. solui. P. Quo fit etiam, ut non concipiatur sententia vel condemnatio in persona procuratoris apud nos, sed domini seu clientis, Jo. Gallus in 5. part. styli parlam. quęst. 44. & 49. Iustis tamen de causis, in aduenis aut dum agitur de beneficiorū ecclesiasticorum lite, Henricus 2. fanciuit, litigantes deuolutari- os, debere sibi domiciliū constituere in ea prouincia, in qua sa- cerdoria sita sunt, & quorum lis incidit: tenei item eos cauere de iudicato soluendo, secundum formam iuris communis: aut aliter inane esse illorum actionem.

16. §. 1. Cautiones & satisfationes initio litis agitantur, & petuntur ante cōtestationem rei principalis. Alię autem & iudiciales sunt, quę in quacunque litis parte peti possunt. Qualis est quę dicunt saluagardie cautionem, per quam dat fideiussores aduersarius pe-

tenti coram iudice & auctoritate iudicis, de nō offendēdo ipsū nec in persona, nec in rebus, per se, vel interpositam personā: quę statuitur, quando constat iudici de minis, & quod is qui minatus est, eius generis est, qui minas solutus sit facile exsequi: ut hęc & alia tractata inuenies apud Bart. in l. illicitas, §. ne potentiores, de officio præsid. & apud Felinum, in rubr. de treuga & pace. Item alia quę in moratoria dilatione soluendi concessa a Principe, præ- stari debet aduersario, de soluendo, ab eo qui impetratit, l. vni- uersam, de pre. Imper. offer. pro hac interdum datur in iure Pontifi- cio iuratoria cautio, de soluendo, ut in c. Odonatus, de solutio.

De Libelli Oblatione. Cap. 5.

Lib. 2. Decret. tit. 3.

1. Index idoneus vel non idoneus pluribus modis dici potest, idque editio libelli docet.
2. Petitioni iudiciali conformis debet esse sententia: petito iudicia- lis quid duplex sine scriptura. & cum libello. Item cōuentiona- lis, & accusatoris. Et nu. 3. & 5.
4. Petito iudicialis quando in scriptis redigi debet.
6. Aduocatus qua methodo debeat petere in iudicio, an voce, uel li- bello. Et nu. 7.
8. de Libelli clausulis. Et num libellus petitionis possit post editio- nem mutari. Et nu. 9.
10. Libelli iudicialis seu petitionis scripta finis.
11. Plus petens quam debeatur, quomodo plectatur.
12. Libellorum petitionis rationes.

Quando ad iudicium per actores & reos ventum est, de foro competententi disputatum videtur, sed quia Iudex competēs vel incompetens & nō idoneus, dici potest ex pluribus capitibus, tam ex parte rei controuersę & eius actionis, quam ex parte ipsius persone litigantium, & negotii, idque petio edenda prius erit ab actore, vel libellus intentionis, paritendus: de quo nunc agendū est, remissis exceptionibus & præscriptionibus fori in librum sequentem. §. 1. Intentionem suam & actionem actō in iudicio tā- quam speciem & imaginem litis futurę, ledita actio, C. de edend. explicat per petitionem, cum conformis debet esse intentio, l. ut fundus, com. diuis. c. licet. Hel. de simonia, ca. qualiter, in fi. de accus. nam secundum eam, vel in fauorem petentis, vel contra actorem lis agitur, l. de plus pete. C. Petito itaque erit actionis & iuris cōpetentis iudici & aduersario, in iudicio facta declaratio. §. 1. Et ex modo edendi hanc petitionem, duplex erit eius species: una, quę sine scriptis, voce actoris vel eius aduocati explicatur: alia quę scripto fit, id est, libello. Non egemus scriptura in leuioribus nego- tiis, & quę summarie debent explicari, c. si quis cum clerico, 11. q. 1. notat gl. in c. de lib. oblat. c. l. i. p. & ibi gl. de verbo sig. vide dec. Capel. 187. & Spec. in tit. de lib. concep. §. 10. vers. 59. & 21. & ibi Joan. Andr. ubi colligit casus, in quibus non requiritur libellus. sed actua- rius seu amanuensis Iudicis, coram quo actor petitionem expo- nit, excipit intentionem, & rei defensionem, quo casu omisso e- ditionis libelli, non est necessariū ordinis iudicialis, & omitti po- test: quia petiade ualet petio illa iudicialiter facta & contestata, ac libellus editus. Quare aduocatus qui in iudicio exponit, dema- scriptura, eadem debet voce complecti, quę literis edendo libelli- bus perscriberet, & eodem fere ordine causam perorare ac de- scribere. Et supplet mentem iuris descriptio petitionis quę exci- pitur ab amanuēse, nam de actione & petitione per eam scrip- turam cui fides adhibetur, constat, cap. quoniam contra. de probatio.

§. 1. Si tamen reus postulet sibi edi- scripto actoris petitionem, & metatur negotium, recte fit, & solet ita fieri, si statuatur editio, & fiat. Suntque interdum subscriptiones & formulę necessarię in petitione: & tunc, cum ne varietur, tum etiam ut formulę ne- cessarię obseruentur, edi debet & offerri libellus, quem uocant in ciuilibus, la demande par escript. Et sine ea editio, & nō ualet pro- cessus iudicialis, an. b. offeratur, de lit. contes. C. c. si §. offeratur 3. q. 3. c. 1. & ibi Panor. & alii, de lib. oblat. l. 1. de eden. P. Idipsum seruatur in accusatione institueti, in qua libellus accusationis scriptus & subscriptus edi primum debet, iuxta l. libellorum, de accusatio- P. c. legem ecclesiasticarum, 2. quęstio. 1.

§. 1. Ita ex duplici materia ciuili & criminali, constituitur & du- plex libelli species, cōuentionalis, & accusationis gloss. in ca. 1. de libel. oblat. Cōuentionalis cōtinet libellum seu supplicationem, quę aliquando porrigitur Iudici, antequam citatio vel uocatio decernatur, Felin. in d. c. 1. Sunt enim causę, in quibus non nisi uenia petita uocatio fieri poterat, & libellus ideo porrigebatur, l. si- bertus

verus adversus patrem, de in ius voc. P. l. 1. § 2. quan. princ. ubi Et C. in l. 4. d. in ius voc. P. cum similib. Continetur & hac appellatione citationis mandatum, quo narratur compendiose scilicet peris intentio seu causa eorum quam quis vocetur, ut in l. de eden. P. § in citatione antea diximus. Est & libellus qui datur in causis appellationis, qui dicitur libellus dimissorius vel postoli nomine, de quo in tit. De libelli dimissor. in P. l. 49. tit. 6. Et nos de hoc, refertoribus, & aliis libellis appellationum, agemus Deo fauente, libro 3. o. huius Syntagmatis. cap. 2. Postremo libellus conventionalis, dicitur petitio iudicialis scripto latius quam citatione comprehensa, ob quam conventio & vocatio in iudicium facta fuit, quae porrigitur ab actore seu petente.

¶ Formula servata tantum ea, qua possit liquido & sine dubio constare iudici & parti, de eo quod in petitionem & iudicium deducitur. Et vti ita probe coponatur, quatuor partibus principalibus constare debet. Prima, quae est epigrapha & inscriptio, continebit nomen petentis, & in quo causae genere petat, & a quo, & coram quo iudice, l. 2. de for. & impet. sub. In secunda parte debet aperte & sine involuione exponere negotium de quo agitur, & hypothesin nitidam suae petitionis, c. 2. de lib. oblat. omissis antiquorum scrupulosis formulis. Sufficit enim omnino etiam proprio actionis nomine, dum modo constet quid petatur, c. dilecti, de iud. & petitio certa sit, l. Domitius, de rest. P. l. specibus, Cod. de impub. nomine, quantitate, qualitate, vel de demonstratione, l. certis, de reb. cred. P. l. ubi autem non tantum apparet de verb. oblig. P. Si res immobilis petatur, adhibet nomen, fines, vicini, proximiq; limites, mensura, iugera, & alia qualitates necessariae ad rei mobilis vel immobilis certitudinem, iuxta l. in rem, § in prima, de rei vind. P. l. si forma censuali, de censib. P. c. cum olim, de verborum significatione, vide gl. in c. 2. in verb. significantis, de libel. oblat. In aliis oportet esse relationem factam ad certum, vt ad testamentum certae personae, aut ad instrumentum certi anni & diei & perlocatum Lau. Prator, § 1. de re iud. P. Tertio debet petitor addere causas suae petitionis: difficile enim est iudicem & aduersarium autem actione modeste petitioni, quae causam petendi non habet ex qua obligatio oritur, l. in iudicium, § sed cum nulla, de pact. in P. neque tenetur respondere aduersarius, c. in de lib. oblat. Postremo ¶ & praecipua libelli pars est conclusio, in qua iudex maximum iudicium adhibet, & per quam finis propositae actionis edicatur, & quod petitur fieri, explicatur: vt parum aut nihil fallicitus sit iudex de superfluis vel parergis narratis in libello, si illi de conclusione constet, ad quam verba dubia praecedentia, vt ad lapidem Lydium probati debent & reduci. Neque vitium scripturae inspiciendum, si de mente constet, Zasius, conf. 14. § in consil. Latina Philop. 4. reg. Galliar. Hic dubium visum est, num alternatiue quis possit concludere: sed tamen placet in his, quae in electione sunt solius actoris, statim, non dubiam aut alternatiuam esse debere conclusionem: contra, si in arbitrio sit aduersarii interduum nisi & electio quae est actoris, in alternatiue conceptione, sit in fauorem conuenienti & defendentis, ca. ex literis, de pign. § ibi, Panor. late de alternatiue libello fo. Andro. ad. consuetud. de in int. restit. § admitti docet per illum text. § per c. cum dilecti, de emt. vide § gl. in c. cum dilecti, § de relig. domib.

¶ Subiunguntur & conclusioni communititer haec clausulae, auctorem concludi pertinenter, & proteste des. dispens. Prior clausula omni meliori iuri concludi, & pertinenter, efficit, vt in casu dubio, libellus debeat ac possit interpretari in fauorem ipsius, atq; habeatur pro concepto, quo aptius concipi possit, Alex. conf. 121. col. pen. 1. vol. l. in § omnium, col. 20. § 21. de actio. discif. capel. Thol. l. 3. § 2. Altera vero clausula, protestor de expensis, interpellat iudicem, vt expensas adiudicet, niueit litem suam facere secundum Bartolum, in l. propter andum, § fin. autem alterutra, C. de iudic. Post formam autem petitionis libello comprehensam, datur defendenti reo licentia.

¶ Sed tunc, num cognito libello & edito possit immutari libellus quaeritur. Et breuiter distinguendum est, in non substantialibus mutari & emendari posse, veluti in congruitate sermonis, fo. Faber in § finimus, de actio. In substantialibus vero minime possit litem contestatam, neque eius scripta, ex quibus vel confessio prodest aduersario, vel us eius quae situm est ante quamvis licentia, § finimus, Bal. & Cyn. in l. edita, C. de eden. Late de hoc gloss. in ver. Emendari, & ibi incept. in l. edita actio, C. de eden. Potest tamen declarari post contestationem, l. in delictis, § si de tract. de nox. § 1. P. quia qui declarat, nihil de nouo adicit, l. heredes palam, § fin. de testib. P. neque prodest quicquam clausula quae apponi solet a

quibusdam, saluatore addendi vel mutandi, Et. aut emendandi, quia per illam clausulam, non licet etiam post contestationem addere vel mutare, interp. in d. l. edita, glo. in ca. inter dilectos, de fide instr. Et proinde in cuius non auditur quispian allegans noua, in causa appellationis: nec admittitur ad libellum vel articulationem factorum nonorum iure communi. Et proinde necessarium est impetrari a Cancellaria regiaque benignitate codicillos, quibus permittatur & admittatur impetrans, ad facta noua proponenda & capitanda, seu, vt loquuntur, articulae da imminente tamen poena multae contra impetrantes & proponentes noua, quae ad litem non pertinent, secundum constitutio. Francif. 1. anni 1539. de litibus ex breuiculo decidendis, art. 11. 2.

¶ Quocirca, quia libellus continet statum & causam causae, circa quem lis contestatur & agitatur, secundum eum debet fieri probatio intentionis praescriptae, & ille est finis praecipuus libelli: neue variare liceat, vtq; de lite veluti obignaris tabulis contendatur. Et qui in libello vnum deducit, & aliud probat, non obtinet in lite, l. habebat, de instr. act. Bart. in l. 1. eo. Boer. consil. 25. nu. 21. § 22. in addi. Ausserri, ad quaest. 11. capel. Thol.

¶ Quamobrem in l. 1. C. de plus peti. permittum est, errorem emendare & petitionem maioris summae ante litem incoatam, & actionem restringere: sed postea, minime. Imo & nunc, non poenis quidem priuationis debiti, sed damno sumtum plectitur, & quanti interest conuenit, c. 1. de plus petito. libr. 2. de reo. titu. 11. si velit mutare actionem: quod permittitur sumtibus restituitis, temperata lege antiqua civilis, qua plus petens quam deberetur re, loco, tempore, aut causis, priuabatur actione & debito, § si quis ager, de act. d. l. 1. de plus peti. C. in Claudio. Capel. Quod & ante quodammodum emendare visus est Claudius Ca. ar. de quo sic scribit Suetonius, Tranq. 14. Nec semper praescriptam legum se. utis duritiam lenitas emg. multatum, ex bono & equo perinde vt assicerentur moderatus est. Nam & iis qui apud priuatos iudices plus petendo formula excidissent, restituiti actiones. ¶ Rationes esse libellorum ex superioribus colligi possunt, vt certa sint petitiones, & postea sententia certa sit, d. l. vt fundus, sum. eriso. cum similib. § curare, de act. Item: ne liceat variare in praediuicium rei, & in iudiciorum contentum, post agitatum cum multis contentiombus causam; Sed & tertio, vt cognito libello possit apud se deliberare reus, nū vel satisfacere petitis, vel litigare velit, l. de eden. P. item quarto, vt arguatur rei fugientis contumacia & mens, qui maluit litigare, quam soluere, l. nemo rem suam, in 1. § 1. de verb. oblig. de qua per contestationem litem appareat. Nam forsitan & aliquando, ante actionis editionem habet iustam causam ignorandi, tractatur per gl. & tex. in l. vinum, de reb. cred. P. Et ideo ante iudicium contestatum quando non est citatio libellata, nec edita actio libello, expentae sunt faciendae ab ipso actore: imo etiam expensis eiusdem apographum libelli seu petitionis dari debet, gl. in clem. 2. in verb. oblatos, de appel. quia sine interpellatione non potest dici in mora reus, l. cum filius familias, § fin. § l. si ex legati, de verb. oblig. l. mori de vjura, P. l. illud, de pers. § com. rei. vnd. P.

De Litis Contestatione. Cap. 6.

Lib. 3. C. tit. 9. Lib. 2. Decret. tit. 5. Lib. 2. Sext. tit. 7.

- 1 Contestatio libelli quomodo fiat, & eius finitio. nu. 2.
- 3 Contestatio litis duplex, expressa, & tacita.
- 4 Litis contestatio per qua fiat, & a quibus. nu. 6.
- 5 Exceptiones quae ante litem contestationem tantum admittantur.
- 7 Contestationem sequuntur articulationes, positiones, probationes, & dilaciones.
- 8 Positionibus litigantium quomodo litigantes respondeant.
- 9 Reconuentiones quando tantum fiant, & mutuae petitiones.
- 10 Contestationis finis, rationes, & effectus.

Libello ¶ porre & aduersario, coram iudice contestatio libelli vel litis faciendae est. Et ex hac parte proprie iudicium, quod ex contentione partium nascitur, vt ait Cicero pro Murena, vt per hanc formam, ¶ Ager qui Sabinus, meus est, imo meus: cumo iudicium. Contestari est, inquit Sext. Pomp. Festus, cum vterque reus dicit testis esse. Contestari dicuntur litem duo vel plures aduersarii, quod ordinato iudicio vtraque pars dicere solet iustos esse. Et inde a restibus, qui ad dictorum probationem adhibendi sunt, contestationem dicta apparet. Vel quod actor sic sibi nisi esse restiter, reus vero diffiteatur. Litis itaque contestatio, est assertio vel petitio

